

CSU

ทุกกลุ่มสาระ • ทุกวิชา • ทุกชั้นปี

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำอธิบายรายวิชา

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รายวิชาพื้นฐาน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา 80 ชั่วโมง/ปี

ศึกษา ความหมาย ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ศาสดา คัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ เคารพในพระรัตนตรัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา มรรยาทของชาวพุทธ ศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนา ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัว และในโรงเรียนตามหลักศาสนา รวมทั้งเห็นคุณค่าของการสวดมนต์แผ่เมตตา พัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ และหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มารยาทไทย ยอมรับความคิด ความเชื่อ การปฏิบัติของผู้อื่นที่แตกต่างโดยปราศจากอคติ เคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ศึกษาความสัมพันธ์ของตนเองและสมาชิกในครอบครัวในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน บทบาท อำนาจในการตัดสินใจในโรงเรียนและชุมชน ทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยวิธีต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย บันทึกรายรับรายจ่ายของตนเอง รวมทั้งสรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม ระบุสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ตำแหน่งและลักษณะทางกายภาพของสิ่งต่าง ๆ สังเกตและแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ อธิบายความสำคัญของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างฤดูกาลกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน พร้อมทั้งจำแนกและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดไป ที่ใช้แล้วหมดไป และสร้างทดแทนขึ้นใหม่ได้อย่างคุ้มค่า

โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการทางภูมิศาสตร์ รวมถึงการฝึกกระบวนการเรียนรู้และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะตามหลักสูตร สามารถสื่อสารด้วยวิธีที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้ทักษะการคิดเพื่อการดำเนินชีวิตของตนเองในสังคม สามารถเรียนรู้ ปรับตัว และสร้างความสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่มีความหลากหลาย สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างถูกต้อง สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงสามารถปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงผลกระทบและประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
มฐ. ส 1.1	ป.2/1, ป.2/2, ป.2/3, ป.2/6, ป.2/7	ป.2/4, ป.2/5
มฐ. ส 1.2	ป.2/1	ป.2/2
มฐ. ส 2.1	ป.2/2, ป.2/4	ป.2/1, ป.2/3
มฐ. ส 2.2	ป.2/1, ป.2/2	-
มฐ. ส 3.1	ป.2/1, ป.2/2, ป.2/3	ป.2/4
มฐ. ส 3.2	ป.2/1	ป.2/2
มฐ. ส 5.1	ป.2/2, ป.2/3	ป.2/1
มฐ. ส 5.2	ป.2/1, ป.2/2	ป.2/3, ป.2/4
	18 ตัวชี้วัด	10 ตัวชี้วัด

รวม 28 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษาฯ ป.2

 เวลา 80 ชั่วโมง

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ศาสนาของเรา	ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 1.1 ป.2/1 บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มฐ. ส 1.1 ป.2/2 สรุปพุทธประวัติ ตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวช หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด มฐ. ส 1.1 ป.2/3 ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวกชาดก เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด มฐ. ส 1.1 ป.2/6 เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	1) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด 2) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	ศาสนาทุกศาสนาล้วนแต่มีความสำคัญ และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้กระทำความดี ศาสนิกชนทุกคนจึงควรศึกษาประวัติศาสดาของศาสนาที่ตนนับถือ เคารพในหลักธรรม คำสอน และปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท 3 ด้วยการไม่ทำความชั่วทั้งปวง การทำความดีให้ถึงพร้อม และทำจิตใจให้ผ่องใส บริสุทธิ์ โดยศึกษาการทำความดีของบุคคลจากตัวอย่างต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และพึงปฏิบัติตนตามมรรยาทชาวพุทธได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	20

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	มฐ. ส 1.1 ป.2/7 บอกชื่อศาสนา ศาสดา และความสำคัญของ คัมภีร์ของศาสนาที่ตน นับถือและศาสนาอื่น ๆ มฐ. ส 1.2 ป.2/1 ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ต่อสาวกของศาสนาที่ตน นับถือ ตามที่กำหนดได้ ถูกต้อง ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 1.1 ป.2/4 บอกความหมาย ความสำคัญ และเคารพ พระรัตนตรัย ปฏิบัติตาม หลักธรรมโอวาท 3 ใน พระพุทธศาสนา หรือ หลักธรรมของศาสนาที่ ตนนับถือตามที่กำหนด มฐ. ส 1.1 ป.2/5 ชื่นชมการทำความดีของ ตนเอง บุคคลใน ครอบครัวและในโรงเรียน ตามหลักศาสนา มฐ. ส 1.2 ป.2/2 ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญ ทางศาสนาตามที่กำหนด ได้ถูกต้อง			

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วย การเรียนรู้ที่ 2 คนดีของชุมชน	ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 2.1 ป.2/2 ปฏิบัติตนตามมารยาทไทย มฐ. ส 2.1 ป.2/4 เคารพในสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น มฐ. ส 2.2 ป.2/1 อธิบายความสัมพันธ์ของตนเอง และสมาชิกในครอบครัวในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มฐ. ส 2.2 ป.2/2 ระบุผู้มีบทบาท อำนาจในการตัดสินใจในโรงเรียน และชุมชน ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 2.1 ป.2/1 ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ และหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มฐ. ส 2.1 ป.2/3 แสดงพฤติกรรมในการยอมรับความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน โดยปราศจากอคติ	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	ข้อตกลง กฎระเบียบ กฎหมาย เป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นเป็นข้อปฏิบัติหรือข้อบังคับในการอยู่ร่วมกัน เพื่อให้คนจำนวนมากสามารถอยู่ร่วมกันได้โดยไม่ขัดแย้งกัน โดยจะต้องยอมรับความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่แตกต่างกันโดยปราศจากอคติ ตลอดทั้งต้องเคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่นบนพื้นฐานของการปฏิบัติตนตามมารยาทไทย ซึ่งทำให้สมาชิกทุกคนในสังคมมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีการช่วยเหลือกัน การดำเนินงานต่าง ๆ จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ	20

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วย การเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐศาสตร์ น่ารู้	ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 3.1 ป.2/1 ระบุทรัพยากรที่นำมา ผลิตสินค้าและบริการที่ ใช้ในชีวิตประจำวัน มฐ. ส 3.1 ป.2/2 บอกที่มาของรายได้และ รายจ่ายของตนเอง มฐ. ส 3.1 ป.2/3 บันทึกรายรับ-รายจ่าย ของตนเอง มฐ. ส 3.2 ป.2/1 อธิบายการแลกเปลี่ยน สินค้าและบริการโดย วิธีการต่าง ๆ ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 3.1 ป.2/4 สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่ เหมาะสมกับรายได้และ การออม มฐ. ส 3.2 ป.2/2 บอกความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต	การแลกเปลี่ยนสินค้า และบริการสามารถทำได้ทั้ง ใช้เงินเป็นสื่อกลางและไม่ใช้ เงิน ทั้งผู้ซื้อและผู้ขายต่างก็มี บทบาทสำคัญ และมี ความสัมพันธ์กัน โดยสินค้า และบริการล้วนมาจาก ทรัพยากรจึงควรใช้ให้เกิด ประโยชน์ที่คุ้มค่ามากที่สุด การรู้ที่มาของรายได้และรู้จัก บันทึกรายรับและรายจ่าย ของครอบครัว ทำให้วางแผน การใช้จ่ายได้อย่าง เหมาะสมกับรายได้ รวมทั้ง สามารถเก็บออมเงินเพื่อใช้ จ่ายในยามจำเป็น	20

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วย การเรียนรู้ที่ 4 รอบรู้ ภูมิศาสตร์	ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 5.1 ป.2/2 ระบุตำแหน่งและ ลักษณะทางกายภาพของ สิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏใน แผนผัง แผนที่ รูปถ่าย และลูกโลก มฐ. ส 5.1 ป.2/3 สังเกตและแสดง ความสัมพันธ์ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ มฐ. ส 5.2 ป.2/1 อธิบายความสำคัญของ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น มฐ. ส 5.2 ป.2/2 จำแนกและใช้ ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้ แล้วไม่หมดไป ที่ใช้แล้ว หมดไป และสร้าง ทดแทนขึ้นมาใหม่ได้อย่าง คุ้มค่า ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 5.1 ป.2/1 ระบุสิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติและที่มนุษย์ สร้างขึ้นที่ปรากฏระหว่าง บ้านกับโรงเรียน	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต	การศึกษาเกี่ยวกับ ภูมิศาสตร์ สามารถใช้ ลูกโลก แผนผัง แผนที่ และรูปถ่ายในการแสดง ตำแหน่งและลักษณะทาง กายภาพของสิ่งต่างๆ ได้ โดยสิ่งแวดล้อมที่อยู่ รอบตัวนั้นประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์ สร้างขึ้นจากทรัพยากรต่าง ๆ มนุษย์จึงต้องรู้จักการใช้ ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและ การมีส่วนร่วมในการ จัดการสิ่งแวดล้อม รวมถึง การเข้าใจถึงความสัมพันธ์ ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ที่ทำให้เกิด ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต ของมนุษย์	20

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	มฐ. ส 5.2 ป.2/3 อธิบายความสัมพันธ์ ระหว่างฤดูกาลกับการ ดำเนินชีวิตของมนุษย์ มฐ. ส 5.2 ป.2/4 มีส่วนร่วมในการจัดการ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน			